

Motion till riksdagen 2017/18:3649

av **Jonas Millard och Fredrik Eriksson (båda SD)**

Större krav på öppenhet mot medier och rätten att få upprättelse

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om öppenhet gentemot medier och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska bli lättare att ställa medier till svars och få upprättelse och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Med anledning av proposition 2016/17:222 lämnade Sverigedemokraterna in en följdmotion. Två av yrkandena i den motionen anslöt till men bedömdes strikt ligga utanför ramen för propositionens beredningsområde och vi vill därför framställa dessa yrkanden genom denna fristående motion. Dessa yrkanden ska dock ses som sammankopplade med de förslag vi framför i vår följdmotion.

Tydligare krav på att myndigheter och deras företrädare ska vara öppna mot media

För att granskningen av det offentliga ska fungera förutsätts att myndigheter och deras offentliga företrädare är öppna och transparenta gentemot såväl allmänheten som media. Bestämmelser om tillgänglighet finns redan i förvaltningslagen, och det ligger enligt vår mening ett stort ansvar på dessa myndigheter att även svara gentemot media, vilket bör ses som en naturlig del av uppdraget. Det åligger i första hand den enskilda myndighetschefen att denna del av uppdraget fungerar. Den slutenhet som vissa myndigheter tycks ha tillämpat som taktik när de under senare år varit föremål för granskning är naturligtvis helt oacceptabel. Det finns också exempel på när skattepengar gått till dyra pr-konsulter för att hantera medias frågor. Detta är inte heller acceptabelt. Myndigheter kan inte betraktas som vilka verksamheter som helst, utan bör ha långtgående krav på att vara öppna och tillmötesgående såväl mot allmänheten som för

medias granskning. Regeringen bör ges i uppdrag att förtydliga och säkerställa att deras myndigheter framledes också förstår vikten av samt vidtar adekvata åtgärder för att vara öppna och transparenta, inklusive att ansvariga företrädare på myndigheten ska hålla sig tillgängliga inom ramen för sitt uppdrag.

Lättare att ställa media till svars och få upprättelse

När en person idag anser sig ha blivit utsatt för förtal eller annan otillbörlig behandling av media är det i praktiken svårt att få upprättelse. Justitiekanslern (JK) är den myndighet under regeringen som bl.a. har tillsyn över myndigheter, reglerar skadeståndskrav mot staten och är åklagare i tryck- och yttrandefrihetsmål. En person som anser sig ha blivit utsatt för förtal får således vända sig till JK för att få hjälp. Justitiekanslern är ensam åklagare på tryck- och yttrandefrihetsområdet. Det innebär att det endast är Justitiekanslern som får besluta om att inleda förundersökning och väcka allmänt åtal för tryck- och yttrandefrihetsbrott och andra straffbelagda överträdelser av tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). För vissa brott, t.ex. förtalsbrott och vissa brott mot tystnadsplikt, krävs att den som har utsatts för brottet själv anmäler saken, s.k. målsägandeanmälan. Det är dock inte särskilt vanligt att personer får upprättelse. Enligt JK:s årsredovisning för 2016 handlades 274 ärenden som berörde tryck- och yttrandefrihet. Av dessa inleddes enbart tolv förundersökningar och fem gick vidare till åtal. Fyra av dessa totalt fem åtal handlade om hets mot folkgrupp. Det är således inget långtgående antagande att personer som blivit omskriva i grundlagsskyddade media på ett kränkande och oschyst sätt sällan fått upprättelse.

Av samtliga ärenden som inkommit under året utgörs endast en liten del (3,3 procent) tryck- och yttrandefrihet. Således utgör dessa typer av anmälningar en mycket liten del av JK:s samlade verksamhet.

Sverigedemokraterna är av uppfattningen att media i grunden har ett ansvar att rapportera sakligt och opartiskt. Framförallt när det gäller den rena nyhetsrapporteringen. Ingen människa, oaktat position i samhället, ska behöva utstå att bli föremål för oschysta journalistiska metoder, vinklad journalistik eller kraftigt integritetskränkande behandling som vida överstiger vad som kan anses försvarligt. I praktisk mening kan det handla om återkommande hembesök från journalister, tillskrivna subjektiva epitet, kraftigt förvrängda citat eller direkta lögner.

Det finns idag vissa inbyggda funktioner inom media vars syfte är att bidra till viss självsanering, exempelvis Pressombudsmannen (PO) samt Journalistförbundets yrkesetiska nämnd (YEN). Utöver detta finns granskningsnämnden som är en statlig myndighet.

Allmänhetens pressombudsman (PO) bedömer publicerade artiklar utifrån publicistreglerna i "Spelregler för press och radio". Granskningsnämnden granskar bl.a. tv-programmens krav på opartiskhet och Journalistförbundets yrkesetiska nämnd granskar de enskilda journalisternas arbetsmetoder.

Trots att dessa instanser finns i syfte att försöka garantera en god journalistik är förtroendet för svenska media långt ifrån så högt som det borde vara. Det bristande förtroendet kan sannolikt härledas till det som dessa instanser är satta att motverka, nämligen dålig journalistik, och en direkt ovilja från flera medieaktörer att skriva objektivt. I stället finns fler och fler exempel på när medier agerar agendasättande och osakligt och bedriver vinklad journalistik.

Vår mening är därför att regeringen bör utreda hur en bättre balans kan uppnås mellan mediers grundlagsskyddade rättigheter och rättigheterna för de som blir föremål för mediers granskning att slippa kränkande och oschyst behandling. Utredningen bör återkomma med konkreta förslag som innebär kraftiga förenklingar för den som önskar få sin sak prövad, utan att denna på något sätt ska riskera att lida ekonomisk skada. Det måste också säkerställas att de som är tänkta att granska media ska göra detta helt opartiskt. Helt avgörande är också att dessa åtnjuter såväl integritet som ett högt förtroende hos allmänheten.

Jonas Millard (SD)

Fredrik Eriksson (SD)